

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

Допущено до захисту
к.е.н., доцент Жердецька Л. В.

_____ (підпис)
“ ” _____ 2019 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра**

зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

за магістерською програмою професійного спрямування
Управління банками на фінансовому ринку

на тему: **«Ризик-менеджмент кредитно-інвестиційної діяльності
банків України»**

Виконавець:

студентка 6 курсу факультету
фінансів та банківської справи
Грушицька Аліна Ігорівна

Науковий керівник:

доктор економічних наук, професор
Коваленко Вікторія Володимирівна

АНОТАЦІЯ

Грушицька А. І., «Ризик-менеджмент кредитно-інвестиційної діяльності банків України», кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою «Управління діяльністю банків на фінансовому ринку». Одеський національний економічний університет м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес формування системи ризик-менеджменту кредитно-інвестиційної діяльності в банках.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти організації системи ризик-менеджменту кредитно-інвестиційної діяльності в банках.

Проаналізовано сучасний розвиток системи ризик-менеджменту кредитно-інвестиційної діяльності в банках України.

Запропоновано напрями вдосконалення системи ризик-менеджменту українських банків опираючись на міжнародний досвід в управлінні ризиками кредитно-інвестиційної діяльності банків.

Ключові слова: кредитний ризик, інвестиційний ризик, ризик-менеджмент, банківські активи, кредитно-інвестиційний портфель, кластерний аналіз, стрес-тестування.

ANNOTATION

Hrushytska A. I., “Risk management of credit and investment activity of Ukrainian banks”, thesis for Master degree in specialty 072 “Finance, banking and insurance” under the program “Managing the activities of banks in the financial market”.

Odessa National University of Economics

Odesa, 2019

Thesis consists of three chapters. Object of study is the process of forming a risk management system of credit and investment activity in banks.

Diploma thesis deals with theoretical aspects of organization of risk management system of credit and investment activity in banks.

The modern development of the risk management system of credit and investment activity in banks of Ukraine is analyzed.

The directions of improvement of the risk management system of Ukrainian banks based on international experience in managing the risks of credit and investment activity of banks are offered.

Keywords: credit risk, investment risk, risk management, banking assets, credit portfolio, cluster analysis, stress testing.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ КРЕДИТНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В БАНКАХ.....	8
1.1. Економічна сутність, функції та завдання системи ризик-менеджменту в банках	8
1.2. Сучасні підходи до управління ризиками кредитно-інвестиційної діяльності банків	19
1.3. Характеристика основних методів оцінки та мінімізації ризиків кредитно- інвестиційної діяльності банків	25
Висновки до першого розділу.....	34
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК ТА ОЦІНКА СИСТЕМИ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ КРЕДИТНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ДІЯЛЬНОСТІ В БАНКАХ.....	35
2.1. Оцінювання кредитно-інвестиційної діяльності банків України.....	35
2.2. Аналіз ризику та оцінка ефективності кредитних портфелів банків України	44
2.3. Оцінка інвестиційних ризиків у вітчизняній банківській практиці	48
Висновки до другого розділу	58
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТА ОПТИМІЗАЦІЇ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ КРЕДИТНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В БАНКАХ.....	59
3.1. Оцінка зарубіжного досвіду оцінки та мінімізації ризиків кредитно- інвестиційної діяльності банків та можливості його використання в Україні ..	59
3.2. Стрес-тестування ризиків кредитно-інвестиційної діяльності банків системі ризик-менеджменту.....	68
3.3. Удосконалення системи ризик-менеджменту кредитно-інвестиційної діяльності в банках	72
Висновки до третього розділу.....	79
ВИСНОВКИ	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	84
ДОДАТКИ.....	91

ВСТУП

Зростання значення глобалізаційних та інтеграційних тенденцій у світовій економіці зумовлює необхідність підвищення рівня національної економіки держави з метою покращання її конкурентної позиції у міжнародному економічному середовищі. У процесі розвитку різних сфер національного господарства постає проблема пошуку додаткових джерел фінансових ресурсів для реалізації нових проектів, яка не завжди може бути вирішена за рахунок власних коштів економічних суб'єктів, фінансової підтримки держави чи ресурсів зовнішніх інвесторів, що, відповідно, призводить до зростання значення фінансово-кредитних установ як посередників на фінансовому ринку, здатних надавати акумульовані кошти суб'єктам господарювання.

Актуальність теми дослідження. Враховуючи домінуючу роль банківського сектора в структурі фінансового ринку України, існує об'єктивна необхідність дослідження проблеми вкладення коштів банківських установ у контексті їхнього цільового спрямування, серед яких особливе місце посідає саме кредитно-інвестиційна діяльність, що й зумовило актуальність обраної проблематики. Сьогодні проблема управління кредитно-інвестиційним ризиком у банку залишається однією з найактуальніших. Досвід свідчить про те, що з часом рівень ризикованості зростатиме. Для потреб практики необхідні чітко сформульовані рекомендації, що є результатом наукового дослідження. Тому побудова комплексної системи кредитно-інвестиційного ризик-менеджменту в банках є однією з основних складових забезпечення ефективної кредитної діяльності банків.

З наукової точки зору, система ризик-менеджменту повинна базуватися на науково обґрунтованій, предметно адаптованій до реалій банківської діяльності методології, передових технологіях та світовому досвіді управління ризиками. В умовах глобалізації та інтеграції банківського бізнесу, посилення конкурентної боротьби та збільшення загроз кредитної безпеки постають завдання підвищення

власної фінансової стійкості банків, оптимізація співвідношення конкуруючих характеристик – ризику та дохідності.

Багато вітчизняних і зарубіжних вчених досліджували проблему формування ефективної системи ризик-менеджменту кредитно-інвестиційної діяльності банків. Теоретико-методологічні аспекти розвитку системи ризик-менеджменту в банках розглядаються в наукових працях В. Вітлінського, В. Бобиля, Л. Бойківської, Л. Кльоби, В. Коваленко, А. Старостіної, О. Пернарівського, Л. Примостки, Л. Шустера. Дослідженням проблеми кредитно-інвестиційної діяльності банків займаються такі вчені, як: В. Відлацький, О. Дзюблюк, Е. Доллан, В. Зимовець, О. Кузьмак, О. Лаврушин, С. Міщенко, М. Савостьяненко, М. Сулима, К. Тігірбеков, Б. Луців, А. Спіфанов, Н. Маслак, І. Сало, В. Подчесова, К. Карась, О. Воробйова. Розгляд методів та інструментів ризик-менеджменту знайшов своє відображення в наукових працях І. Андрієвської, А. Лучаківської, А. Максимової, Р. Набока, Л. Прийдуна, М. Суганяки та багатьох інших.

Питанням імплементації міжнародних стандартів щодо удосконалення системи управління банківськими ризиками присвячено наукові праці В. Ворочек, М. Зверякова, Е. Карлетті, В. Кротюк, О. Марианні, В. Міщенко, С. Міщенко, С. Науменкової, В. Шпачука. Проблема управління кредитним ризиком розглядається в працях зарубіжних та вітчизняних економістів, а саме: Н. Ахмад, Т. Болгар, Т. Васильєвої, О. Вовчак, О. Гайдаржийської, М. Карбо, Л. Кузнєцової, В. Подчесової, П. Роуза, Дж. Сінкі, Дж. Стиглиця, О. Сирчина. Інвестиційну діяльність банків та її ризики розглядають в своїх працях такі вітчизняні економісти, як М. Алексеєнко, О. Вовчак, А. Герасимовича, В. Грушко, О. Любунь, В. Міщенко, К. Раєвський.

Водночас, незважаючи на велику кількість публікацій з даної проблематики, наукові дослідження, на наш погляд, потребують подальшого розвитку.

Мета та завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретико-методичних засад системи ризик-менеджменту

кредитно-інвестиційної діяльності у банках та розробка практичних рекомендацій щодо мінімізації ризиків.

Відповідно до поставленої мети дипломної роботи були сформовані такі завдання:

- визначити економічну сутність, функції та завдання системи ризик-менеджменту в банках.
- дослідити сучасні підходи до управління ризиками кредитно-інвестиційної діяльності банків.
- надати характеристику основних методів оцінки та мінімізації ризиків кредитно-інвестиційної діяльності банків.
- оцінити кредитно-інвестиційну діяльність банків України.
- проаналізувати ризик та оцінити ефективність кредитних портфелів банків України.
- оцінити рівень інвестиційного ризику у вітчизняній банківській практиці.
- дослідити зарубіжний досвід оцінки та мінімізації ризиків кредитно-інвестиційної діяльності банків та можливості його використання в Україні. –
- провести стрес-тестування ризиків кредитно-інвестиційної діяльності банків.
- удосконалити систему ризик-менеджменту кредитно-інвестиційної діяльності в банках.

Об'єктом дослідження є процес формування системи ризик-менеджменту кредитно-інвестиційної діяльності в банках.

Предметом дослідження є економічні відносини, що виникають у процесі формування системи ризик-менеджменту кредитно-інвестиційної діяльності в банках.

Методологія дослідження. Методологічну основу дипломної роботи складають фундаментальні положення теорій стратегій управління, сучасні концепції системи ризик-менеджменту, а також наукові праці провідних вітчизняних і закордонних економістів, присвячені дослідженню проблем ефективної системи ризик-менеджменту у банківській сфері. У процесі

дослідження використано такі методи дослідження, як: метод наукових абстракцій – при обґрунтуванні категоріального апарату; методи аналізу, синтезу, індукції та дедукції – при визначенні основних закономірностей розвитку кредитно-інвестиційної діяльності банків; метод логічного узагальнення – при визначенні понять «ризик», «ризик-менеджмент», «система ризик-менеджменту»; статистичні методи (коефіцієнтний, кореляційно-регресійна модель, кластерний аналіз) – при розробці методики оцінки ризиків, що притаманні кредитно-інвестиційній діяльності банків та при визначенні підходів оцінювання їх фінансової стійкості.

Інформаційною базою дослідження є: законодавчі і нормативні акти з питань ризик-менеджменту кредитно-інвестиційної діяльності банків; офіційні статистичні дані Державної служби статистики України, Національного банку України, Міністерства фінансів України; нормативні документи, аналітичні огляди Міжнародного валютного фонду, Базельського комітету з питань банківського нагляду, Світового банку; монографічні дослідження та наукові публікації з питань ризик-менеджменту кредитно-інвестиційної діяльності банків.

Наукова новизна одержаних результатів. У магістерській роботі вирішено наукову задачу розробки теоретико-методичних засад системи ризик-менеджменту кредитно-інвестиційної діяльності в банках.

Апробація результатів дослідження. За результатами дослідження опубліковано статтю на тему «Управління ризиками інвестиційних операцій банків України» в збірнику наукових праць студентів кредитно-економічного факультету ОНЕУ за 2018 рік; статтю на тему «Система ризик-менеджменту кредитно-інвестиційної діяльності в банках» в електронному фаховому науково-практичному журналі «Інфраструктура ринку» у випуску №37, 2019 року; тези на тему «Скорингові технології в ризик-менеджменті кредитних операцій банку» в матеріалах II Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції студентів, аспірантів і молодих вчених «Розвиток банківських послуг та інновацій в цифровій економіці» у 2019 році.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження в магістерській роботі було визначено економічну сутність таких категорій, як «кредитний ризик» та «інвестиційний ризик», описано функції, принципи та завдання цілеспрямованої і планомірної системи управління ризиками – системи ризик-менеджменту кредитно-інвестиційної діяльності в банках. Для характеристики основних структурних елементів системи ризик-менеджменту (мета, завдання, принципи, функції, об'єкти та суб'єкти управління, методи та інструменти досягнення поставленої цілі) було побудовано структурно-логічну схему системи ризик-менеджменту в банку.

Досліджено сучасні підходи до управління ризиками кредитно-інвестиційної діяльності банків. В сучасних умовах доцільно спиратися саме на системний підхід в управлінні ризиками, в основі якого лежать загальновизнані принципи – GARP (Generally accepted risk principles). Системний підхід поєднує головні проблеми управління ризиками на основі забезпечення виконання його стратегічних завдань щодо розвитку суб'єкта господарювання в короткостроковій та довгостроковій перспективі. В Україні застосування такого підходу знайшло своє відображення у прийнятті Національним банком України (далі НБУ) Постанови № 64 «Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах» від 11 червня 2018 року. Затвердження даної постанови було обумовлено посиленням ролі ризик-менеджменту в системі корпоративного управління в рамках глобального перегляду регуляторних вимог Базельським Комітетом з банківського нагляду на підставі аналізу уроків світової фінансової кризи.

Надано характеристику основних методів оцінки та мінімізації ризиків кредитно-інвестиційної діяльності банків. Серед основних методів визначення рівня кредитного ризику можна виділити класифікаційні моделі (кредитний скоринг, множинний дискримінантний аналіз, система визначення показників (модель Бівера), модель CART, моделі оцінки кредитного ризику портфеля:

Credit Metrics, KMV Portfolio Manager, Credit Risk+, Credit Portfolio View); моделі комплексного аналізу, які поєднують якісні та кількісні характеристики позичальника (правило «шести Сі», PARTS, PARSER, CAMPARI). Для оцінки інвестиційного ризику (аналіз чутливості кон'юнктури ринку та аналіз вірогідного розподілення дохідності) найбільшого свого розповсюдження отримала портфельна теорія Г. Марковіца. На основі проведеного аналізу основних методів оцінки та мінімізації банківських ризиків та використовуючи експертний метод «дерева цілей (рішень)» було запропоновано ключові заходи щодо забезпечення стабільної кредитно-інвестиційної діяльності банку в межах допустимого рівня ризику.

Проведено оцінку кредитно-інвестиційної діяльності банків України. Зазначено, що кредитна та інвестиційна діяльність фактично поєднуються в єдиному кредитно-інвестиційному портфелі, який є основним джерелом прибутку банків. Банківський кредит є одним із можливих джерел інвестиційних ресурсів. Розглянувши загалом кредитно-інвестиційну діяльність банків України, було з'ясовано, що інвестиційний ринок сьогодні перебуває ще на стадії свого формування, та серед активних операцій банківського сектору переважають саме кредитні операції (кредити юридичним та фізичним особам). Визначено позитивну динаміку кредитно-інвестиційного портфелю БСУ. Рівень проблемної заборгованості характеризує значний ризик у кредитно-інвестиційній діяльності банківського сектору України. Проблемні активи негативно впливають на структуру банків та значно знижують якість кредитних портфелів.

Проаналізовано ризик та оцінено ефективність кредитних портфелів банків України. Для оцінки ефективності кредитного портфеля банківського сектору економіки України визначено якість кредитних портфелів українських банків, що має негативну тенденцію, пов'язану із зростанням частки резервів під знецінення кредитів у структурі активів банків України. Проаналізовано залежність рентабельності банків банківської системи України від якості кредитного портфеля для характеристики загального стану кредитного ринку на

основі розрахунку коефіцієнта детермінації між двома показниками. Національний банк України постійно веде нагляд за дотриманням банками встановлених економічних нормативів кредитного ризику. З проведеного аналізу ми дійшли висновку, що загалом нормативи кредитного ризику дотримуються українськими банками, окрім Н9 - у 2015 та 2016 роках цей показник перевищує нормативне значення, що свідчить про наявний високий кредитний ризик, який приходить на пов'язаних з банками осіб.

Оцінено рівень інвестиційного ризику у вітчизняній банківській практиці. Визначено величину основних банківських активів та їх частку у сумі активів БСУ, динаміку розмірів та структури інвестицій банків України за напрямками їх вкладання та динаміка показників діяльності банків України з цінними паперами. Проаналізовано економічні нормативи інвестиційного ризику (Н11 та Н12). Показники економічних нормативів інвестиційних ризиків банками України виконуються, але низькі значення підкреслюють нерозвиненість інвестиційного ринку в Україні та свідчать про потребу в його подальшому розвитку. Проведено розподіл українських банків за ризиком кредитно-інвестиційної діяльності на основі кластерного аналізу.

Досліджено зарубіжний досвід оцінки та мінімізації ризиків кредитно-інвестиційної діяльності банків та можливості його використання в Україні. Для оцінки кредитоспроможності позичальника широке застосування знайшли такі методики, як «PARSER», «CAMPART» і «CAMELS». Часто для оцінки ризиків банківської діяльності використовують багатофакторні моделі кореляційно-регресійного аналізу, тому на основі побудови кореляційно-регресійної моделі нами було оцінено вплив факторів на рівень кредитного ризику на макро- та мікрорівні. На макрорівні на рівень простроченої заборгованості впливає лише один показник – рівень безробіття, а мікрорівні – 2 показники, а саме – частка високоліквідних активів та співвідношення кредитів клієнтам до чистих активів.

Проведено стрес-тестування ризиків кредитно-інвестиційної діяльності банків для визначення готовності банків до негативного розвитку подій на фінансовому ринку, а також можливості змодельовати їх поведінку у разі

настання різноманітних стресових сценаріїв. У європейській практиці виділяють чотири базові методи проведення стрес-тестування: метод еластичностей, метод оцінки втрат, сценарний метод та індексний метод. Найпоширенішими методами здійснення стрес-тестування в Україні є сценарний аналіз і аналіз чутливості. Для проведення стрес-тестування проблемних активів банківської системи було використано наступні фактори ризику: частка високоліквідних активів (ВА), коефіцієнт кредитної активності ($K_{к.а.}$) та коефіцієнт інвестиційної активності ($K_{і.а.}$). На основі проведеного дослідження було виявлено, що за оптимістичним сценарієм прогнозований рівень проблемних активів може досягти розміру – 41,6 % у структурі активів, за песимістичним рівень проблемних активів досягатиме 71,1 %.

Наведено основні шляхи удосконалення системи ризик-менеджменту кредитно-інвестиційної діяльності в банках. Однією із важливих проблем розвитку банківського сектору України є накопичення значної суми проблемної кредитної заборгованості. Для подолання цієї проблеми рекомендуємо застосувати зарубіжний досвід в управлінні проблемною заборгованістю (механізми продажу проблемних кредитів спеціалізованим фінансовим компаніям шляхом використання діючих або створення нових установ, зокрема, «bridge-bank», «bad bank», компаній з управління активами (КУА), колекторських компаній тощо). Систему заходів щодо запобігання накопиченню проблемної заборгованості та спрощення процедур фінансової реструктуризації було надано Європейською Комісією в проекті Директиви «Про рамки превентивної реструктуризації, другий шанс і заходи щодо підвищення ефективності реструктуризації, банкрутства та процедур погашення боргу, а також доповнення до Директиви 2012/30/EU». Наголошено на особливу роль скорингових технологій у структурі посткризового кредитного ризик-менеджменту в українських банках, адже використання скорингових технологій дозволить приймати більш адекватні та обґрунтовані рішення, які можуть бути ефективно автоматизовані. Запропоновано певні вектори розвитку системи ризик-менеджменту кредитно-інвестиційної діяльності українських банків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алескерова Ю. В. Кредитно-інвестиційна діяльність банків України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 18. С. 436-438.
2. Арбузов С. Г., Колобов Ю. В., Міщенко В. І., Науменкова С. В. Банківська енциклопедія. Київ. 2011. 504 с.
3. Башлай С. В. Антикризисні інструменти ризик-менеджменту в банківській групі. URL: <https://www.sworld.com.ua/simpoz4/41.pdf> (дата звернення 21.08.2019).
4. Боголіб Т. М. Нова модель економічного зростання України: монографія. Київ: «ПП Сердюк В.Л.». 2015. 592 с.
5. Береславська О. І., Пернарівський О. В. Аналіз ризику та оцінка ефективності кредитних портфелів банків України. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. 2018. №9. С. 103–110.
6. Бланк И. О. Финансовый менеджмент: учебный курс. К.: Ника-Центр, Эльга. 2002. 528 с.
7. Волощук В. Моделювання ризиків кредитно-інвестиційної діяльності банків. *Інноваційна економіка*. 2016. №6. С. 274–280.
8. Воробйова О. І. Підвищення інвестиційної активності банківських інститутів України. *Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції*. 2011. № 3. С. 71-75.
9. Герасимович А. М., Алексеєнко М. Д., Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз банківської діяльності: Підручник. За ред. А. М. Герасимовича. К.: КНЕУ. 2004. 599 с.
10. Голуб В. М. Управління кредитним портфелем комерційного банку: автореф. дис. канд. екон. наук. Київ. 2004. 19 с.
11. Гуцал І. С., Григораш О. В. Роль інвестиційних ризиків у банківській діяльності в сучасних економічних умовах. *Інноваційна економіка*. 2013. № 5 (43). С. 233-236.

12. Дмитренко О. І. Теоретико-сутнісна характеристика поняття "управління інвестиційним ризиком банку". *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. 2012. 36. С. 156-162.
13. Довгань Ж. М. Менеджмент у банку. Підручник. Тернопіль: Економічна думка. 2017. 512 с.
14. Долінський Л. Б., Корчинський В. В. Ідентифікація та кількісне оцінювання кредитного ризику комерційного банку. Економічний аналіз: зб. наук. праць. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка». 2016. Том 25. № 1. С. 180-189.
15. Єпіфанов А. О., Васильєва Т. А., Козьменко С. М. та ін. Управління ризиками банків: монографія у 2 томах. Т. 1: Управління ризиками базових банківських операцій. За ред. д-ра екон. наук, проф. А. О. Єпіфанова і д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ». 2012. 283 с.
16. Єфименко Т.І., Гасанов С.С., Штангрет А.М. та ін. Антикризове корпоративне управління: теоретичні та прикладні аспекти: монографія. К.: ДННУ «Акад. фін. управління». 2012. 309 с.
17. Заруцька О. П., Синюк А. О. Міжнародний досвід та вітчизняна практика розвитку платформ Р2Р-кредитування: проблеми та перспективи. *Вісник Дніпропетровського університету*. 2017. Т. 25. Вип. 11(1). С. 118–123.
18. Камінський А. Б., Писанець К. К. Скорингові технології в кредитному ризик-менеджменті. *Бізнесінформ*. 2012. №4. С. 197–201.
19. Квасова О. П. Управління ризиками в банках при проведенні інвестиційних операцій. *Вісник КНУТД*. 2016. С. 106–114.
20. Кігель В. Про визначення оптимального кредитного портфеля банку в умовах ризику неповернення коштів позичальникам. *Вісник НБУ*. 2010. № 1. С.15–17.
21. Кльоба Л. Ризик-менеджмент банківської інвестиційної діяльності. *Вісник НБУ*. 2010. № 1. С. 44–47.

22. Коваленко В. В., Зверяков О. М., Гайдукович Д. С. Діагностика кредитного ризику та його вплив на кредитну активність банків України. *Фінанси України*. 2016. № 2. С. 84–98.
23. Коваленко В. В. Система ризик-менеджменту в банках: теоретичні та методологічні аспекти: монографія. За ред. В. В. Коваленко. Одеса: ОНЕУ. 2017. 304 с.
24. Колодізев О. М., Власенко Н. М. Кредитно-інвестиційна діяльність банків України: сучасний стан і перспективи розвитку. *Бізнесінформ*. Вип. 11. 2013. С. 342-347.
25. Криклій О. А., Маслак Н. Г., Пожар О. М. та ін. Банківський менеджмент: питання теорії та практики. Монографія. Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”. 2011. 152 с.
26. Кузнєцова Н. В. Скорингові технології оцінювання ризиків шахрайства в банківській діяльності. URL: <http://ceur-ws.org/Vol-1813/paper8.pdf> (дата звернення 21.03.2019).
27. Лункіна Т., Вельховацька К. Використання скоринг моделі при управлінні ризиками споживчого кредитування. *Ефективна економіка*. 2015. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3792> (дата звернення 21.03.2019).
28. Луців Б., Заславська О. Оцінка ризиків кредитно-інвестиційної діяльності комерційних банків. *Світ фінансів*. 2013. №1. С. 18–28
29. Лютий І.О., Пікус Р.В., Приказюк Н.В., Старовойт Білович К.І. Інвестиційна діяльність комерційних банків: монографія. Івано-Франківськ: ПВНЗ «Галицька академія». 2010. 388 с.
30. Ляхова О. О., Шокало Т. П. Кредитно-інвестиційний портфель банків та його вплив на фінансування інвестиційних проектів в Україні. *Економічний часопис-XXI. Гроші, фінанси і кредит*. 2011. № 5-6. С. 58-61.
31. Мулик І. В. Кредитно – інвестиційна діяльність банків: сутність та значення для економіки України. *Регіональна бізнес-економіка та управління*. 2013. № 3 (39). С.85-91.

32. Міщенко В. І. Стратегічні підходи до управління ризиками функціонування нежиттєздатних банків і обслуговування проблемних активів. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2014. №10(163). С.40-46.
33. Міщенко С. Вдосконалення інституційної структури нагляду за фінансовим сектором. *Банківська справа*. 2007. №1. С.41-56.
34. Міщенко С. Удосконалення управління економічним капіталом банку з урахуванням ризику ліквідності. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2008. №3. С.90-93.
35. Наumenкова С. В., Буй Т. Г. Використання структурованих цінних паперів для фінансування корпорацій в Україні. *Фінанси України*. 2010. №2. С.89-101.
36. Наumenкова С., Міщенко С. Стрес-тестування як інструмент діагностики фінансової стійкості банку. *Вісник НБУ*. 2008. № 5. С. 18 – 23.
37. Наumenкова С. В. Обстеження збалансованості попиту та пропозиції на кредитному ринку: досвід центральних банків. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2014. № 10(163). С.51-57.
38. Наumenкова С. В., Тарануха І. Ю. Вдосконалення управління проблемними кредитами банків. *Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків*. Черкаси: ЧІБС УБС НБУ, 2010. С.159-161.
39. Озерчук О. Управління інвестиційним портфелем банків в Україні: теоретичні та прикладні аспекти. *Наукові праці НДФІ*. 2019. №1. С. 85–100.
40. Остапенко В., Купчіна О. Типологізація банків України за рівнем ризикованості кредитної діяльності. *Економіка і суспільство*. 2017. №8. С. 645–651.
41. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://www.bank.gov.ua>. (дата звернення: 15.11.2019).
42. Подчесова В. Ю., Карась К. В. Дослідження кредитно-інвестиційної діяльності банків України. *Часопис економічних реформ*. 2012. № 4(8). С. 2-7.

43. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями. Постанова Правління НБУ 30.06.2016 № 351. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16> (дата звернення 17.07.2019).

44. Поляруш І. М. Скоринг, як вдосконалений механізм оцінки потенційного позичальника банком - демонстрація процесу обробки даних URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2015/37.pdf (дата звернення 21.03.2019).

45. Постанова НБУ «Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні» від 28.08.2001 р. №368. URL: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01 (дата звернення 21.07.2019).

46. Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах. Постанова Правління Національного банку України від 11 червня 2018 року № 64. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення 16.08.2019).

47. Рудалева Л. Державне регулювання інвестиційної діяльності банків на ринку цінних паперів. *Вісник Національної академії державного управління*. 2014. № 8. С.152–159.

48. Русинко М. К., Костирко Т. М. Моделювання інвестиційної політики банку методами нечіткої логіки. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2018. Т. 28. № 9. С. 90-94.

49. Ряховской А. Н., Крюковой О. Г. Современные подходы к управлению устойчивостью бизнеса: монография. М.: Финансовый университет. 2012. 280 с.

50. Скаско О. І. Удосконалення системи управління ризиками в банках України. *Бізнесінформ*. 2014. № 1. С.274-277.

51. Смолінська С. Д., Самченкова І. О. Шляхи покращення здійснення кредитних операцій банками у напрямі підвищення ефективності діяльності підприємств. *Молодий вчений*. 2018. № 10 (62). С. 885-888.

52. Шевченко Р. І. Кредитування і контроль: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ. 2002. 183 с.
53. Шевчук І. Б., Орлова О. М. Банківське кредитування в Україні: ретроспективний аналіз і перспективні зміни. *Сталий розвиток економіки*. 2012. № 4. С. 324-328.
54. Шмігельська З. К. Стратегія нейтралізації ризиків у інвестиційній діяльності. *Економічний вісник НТУУ «КПІ» : збірник наукових праць*. 2012. № 9. С. 422–428.
55. Шульга Н., Мельничук М. Організаційне забезпечення ризик-менеджменту в банках України. *Вісник КНТЕУ*. 2012. №1. С. 44-56.
56. Шумило І., Лисенко Р. Теоретичні і практичні аспекти аналізу стану фінансової системи економіки. *Вісник НБУ*. 2006. №3. С.6-9
57. Babina N. Management of economic risks in banks: concept and definition. *Modern Science*. 2017. № 2. pp. 14-17.
58. Basel (2011). Core Principles for Effective Banking Supervision. Basel Committee on Banking Supervision. Bank for International Settlements. URL: <http://www.bis.org/publ/bcbs213.pdf> (accessed June 15, 2019).
59. Gomes, T., & Khan, N. Strengthening bank management of liquidity risk: The Basel III liquidity standards. *Bank of Canada Financial System Review*. 2011. № 5. pp. 35-42.
60. Hong, H., Huang, J. Z., & Wu, D. The information content of Basel III liquidity risk measures. *Journal of Financial Stability*. 2014. № 15. pp. 91-111.
61. Ivashina, V., & Scharfstein, D. Bank lending during the financial crisis of 2008. *Journal of Financial economics*. 2010. 97(3). pp. 319-338.
62. Kaminsky, G. L., & Reinhart, C. M. The twin crises: the causes of banking and balance-of-payments problems. *American economic review*. 1999. № 89(3). pp. 473-500.
63. Moshinsky B. Big EU Banks Faced \$ 256 Billion Basel III Capital-Gap Last Year. Bloomberg. URL: <http://www.bloomberg.com/news/2012-09-27/big-eu-banks-faced-256-billion-basel-iii-capital-gap-last-year.html> (accessed June 15, 2019).

64. Stewart Charles. Beyond regret management. *The Banker*. 2008. pp. 148-150.
65. Turgut Tursoy. Risk management process in banking industry. *MPRA Paper*. 2018 №. 86427. pp. 43-56.